

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. rugsėjo 27 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 7, 8 ir 47 straipsniai – Direktyva 95/46/EB – 1, 7 ir 13 straipsniai – Asmens duomenų tvarkymas – ESS 4 straipsnio 3 dalis – Asmens duomenų registro sudarymas – Dalykas – Mokesčių rinkimas – Kova su mokesčių slėpimu – Teisminė kontrolė – Laisvių ir pagrindinių teisių apsauga – Ieškinio teisme pareiškimo siejimas su išankstinio administracinio skundo reikalavimu – Minėto registro kaip įrodymo priimtinumai – Asmens duomenų tvarkymo teisėtumo sąlygos – Duomenų valdytojo užduoties visuomenės labui vykdymas“

Byloje C-73/16

dėl *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) 2016 m. vasario 3 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. vasario 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Peter Puškár

prieš

Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky,

Kriminálny úrad finančnej správy,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai A. Prechal, A. Rosas (pranešėjas), C. Toader ir E. Jarašiūnas,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. vasario 16 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- P. Puškár, atstovaujamo M. Mandzák, *advokát*,
- Slovakijos vyriausybės, atstovaujamos B. Ricziová,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vláčíl,

* Proceso kalba: slovakų.

- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos M. J. García-Valdecasas Dorrego,
 - Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos P. Gentili, *avvocato dello Stato*,
 - Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
 - Europos Komisijos atstovaujamos H. Krämer, A. Tokár ir H. Kranenborg,
- susipažinęs su 2017 m. kovo 30 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 7, 8 ir 47 straipsnių, 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių kalba, 13 skyrius, 15 t., p. 355) 1 straipsnio 1 dalies, 7 straipsnio e punkto ir 13 straipsnio 1 dalies e ir f punktų, ESS 4 straipsnio 3 dalies ir SESV 267 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Peter Puškár ginčą su *Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos finansų direktoratas, toliau – Finansų direktoratas) ir *Kriminálny úrad finančnej správy* (Kovos su finansiniais nusikaltimais tarnyba, Slovakija) dėl ieškinio, kuriuo prašoma nurodyti šioms institucijoms ištrinti P. Puškár pavardę iš asmenų, kuriuos Finansų direktoratas laiko statytiniais, registro, kurį sudarė šis direktoratas rinkdamas mokesčius ir kurį atnaujina jis, jam pavaldžios mokesčių tarnybos ir Kovos su finansiniais nusikaltimais tarnyba (toliau – ginčijamas registras).

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Pagal Direktyvos 95/46 1 straipsnį:

„1. Pagal šią direktyvą valstybės narės saugo fizinių asmenų pagrindines teises ir laisves, o ypač jų privatumo teisę tvarkant asmens duomenis.

2. Valstybės narės nevaržo ir nedraudžia laisvo asmens duomenų judėjimo tarp valstybių narių dėl priežasčių, susijusių su apsauga, skiriama [užtikrinama] pagal šio straipsnio 1 dalį.“

- 4 Minėtos direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

- a) „asmens duomenys“ reiškia bet kurią informaciją, susijusią su asmeniu (duomenų subjektu), kurio tapatybė yra nustatyta arba gali būti nustatyta; asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta, yra tas asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta tiesiogiai ar netiesiogiai, ypač pasinaudojus nurodytu asmens identifikavimo kodu arba vienu ar keliais to asmens fizinei, fiziologinei, protinei, ekonominei, kultūrinei ar socialinei tapatybei būdingais veiksniais;

b) „asmens duomenų tvarkymas“ (tvarkymas) reiškia bet kurią operaciją ar operacijų rinkinį, automatiniais arba neautomatiniais būdais atliekamus su asmens duomenimis, kaip antai: rinkim[ą], užrašym[ą], rūšiavim[ą], saugojim[ą], adaptavim[ą] ar keitim[ą], atgaminim[ą], paiešk[ą], naudojimą, atskleidim[ą] perduodant, platinant ar kitu būdu padarant juos prieinamus, išdėstym[ą] reikiama tvarka ar sujungim[ą] derinant, blokavim[ą], trynim[ą] ar naikinim[ą];

<...>

d) „duomenų valdytojas“ reiškia tokį fizinį ar juridinį asmenį, valstybės valdžios instituciją, agentūrą ar bet kurį kitą organą, kuris vienas ar drauge su kitais nustato asmens duomenų tvarkymo tikslus ir būdus; jeigu tvarkymo tikslus ir būdus nusako [nustato] nacionaliniai arba Bendrijos įstatymai bei norminiai aktai, tai duomenų valdytoją arba specifinius kriterijus, pagal kuriuos skiriamas duomenų valdytojas, gali apibrėžti nacionaliniai arba Bendrijos įstatymai;

<...>“

5 Direktyvos 95/46 3 straipsnyje „Taikymo sritis“ numatyta:

„1. Ši direktyva taikoma asmens duomenų tvarkymui visiškai arba iš dalies automatizuotomis priemonėmis ir asmens duomenų, kurie sudaro arba yra skirti sudaryti susisteminto rinkinio dalį, tvarkymui neautomatizuotomis priemonėmis.

2. Ši direktyva netaikoma tvarkant asmens duomenis:

– kai yra užsiimama tokia veikla, kuri nepatenka į Bendrijos teisės taikymo sritį, kaip antai veikla, kuri numatyta Europos Sąjungos sutarties V ir VI dalyse, taip pat, kai atliekamos tvarkymo operacijos, susijusios su visuomenės saugumu, gynyba, valstybės saugumu (taip pat ir valstybės ekonomine gerove, kai tvarkymo operacija susijusi su valstybės saugumo klausimais) ir su valstybės veiksmis baudžiamosios teisės srityje;

<...>“

6 Šios direktyvos 6 straipsnyje nurodyta:

„1. Valstybės narės numato, kad asmens duomenys turi būti:

a) tvarkomi sąžiningai ir teisėtai;

b) renkami atsižvelgiant į apibrėžtus, aiškius ir teisėtus tikslus, ir po to negali būti tvarkomi su šiais tikslais nesuderintu būdu. Tolesnis duomenų tvarkymas istoriniais, statistiniais ar moksliniais tikslais laikomas suderinamu dalyku, su sąlyga, kad valstybės narės numato atitinkamas apsaugos priemonės;

c) adekvatūs, tinkami ir tokios apimties, kuri būtina siekiant tikslų, kuriems duomenys yra renkami ir (arba) po to tvarkomi;

d) tikslūs ir, jei būtina, nuolat atnaujinami; turi būti imtasi visų reikalingų priemonių, kad duomenys, kurie yra netikslūs ar neišsamūs, palyginti su tikslais, dėl kurių jie buvo surinkti ar po to tvarkomi, būtų ištrinti arba ištaisyti;

e) saugomi tokia forma, kad duomenų subjektų tapatybes būtų galima nustatyti ne ilgiau, nei tai yra reikalinga tais tikslais, dėl kurių duomenys buvo surinkti arba po to tvarkomi. Valstybės narės numato asmens duomenų, ilgesnį laiką saugomų dėl istorinės, statistinės ar mokslinės paskirties, atitinkamas apsaugos priemonės.

2. Duomenų valdytojas turi užtikrinti, kad būtų laikomasi 1 dalies nuostatų.“

7 Minėtos direktyvos 7 straipsnyje numatyta:

„Valstybės narės numato, kad asmens duomenis galima tvarkyti tik tuo atveju, jeigu:

a) duomenų subjektas yra nedviprasmiškai davęs sutikimą;

arba

<...>

c) tvarkyti reikia vykdant teisinę prievolę, kuri privaloma duomenų valdytojui;

arba

<...>

e) tvarkyti reikia vykdant užduotį, atliekamą visuomenės labui, arba įgyvendinant oficialius įgaliojimus, suteiktus duomenų valdytojui arba trečiajai šaliai, kuriai atskleidžiami duomenys;

arba

f) tvarkyti reikia dėl teisėtų interesų, kurių siekia duomenų valdytojas arba trečioji šalis ([trečiosios] šalys), [kuriai (-ioms)] atskleidžiami duomenys, išskyrus atvejus, kai duomenų subjekto, kuriam pagal 1 straipsnio 1 dalį reikalinga apsauga, teisės ir laisvės yra viršesnės nei šie interesai.“

8 Direktyvos 95/46 10 straipsnyje numato:

„Valstybės narės numato, kad duomenų valdytojas arba jo atstovas privalo duomenų subjektui, iš kurio renkami su juo susiję duomenys, suteikti bent tokią informaciją, jeigu jis jos dar neturi:

a) duomenų valdytojo arba jo atstovo, jei toks yra, tapatybę;

b) tvarkymo tikslus, kuriems [kuriais] renkami duomenys;

c) bet kokią papildomą informaciją, t. y.:

– duomenų gavėjus ar jų kategorijas;

– ar į klausimus atsakoma privaloma tvarka, ar savanoriškai, taip pat galimos neatsakymo pasekmės,

– teisės gauti informaciją ar teisės pataisyti duomenis apie save buvimas,

ties, kiek tokia informacija yra reikalinga, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, kuriomis renkami duomenys, kad garantuoti [kad būtų garantuotas] sąžining[as] tvarkym[as] duomenų subjekto atžvilgiu.“

9 Šios direktyvos 11 straipsnyje nustatyta:

„1. Kai duomenys gaunami ne iš duomenų subjekto, valstybės narės numato, kad tuo metu, kai imamasi užrašinėti asmens duomenis, arba, jeigu numatoma duomenis atskleisti trečiajai šaliai, ne vėliau kaip iki to laiko, kai duomenys atskleidžiami pirmą kartą, duomenų valdytojas arba jos atstovas privalo duomenų subjektui suteikti bent tokią informaciją, jeigu jis jos dar neturi:

- a) duomenų valdytojo arba jo atstovo, jei toks yra, tapatybę;
- b) duomenų tvarkymo tikslai;
- c) bet kokią papildomą informaciją, t. y.:
 - tvarkomų duomenų kategorijos,
 - duomenų gavėjus ar jų kategorijas;
 - teisės gauti informaciją ar teisės pataisyti duomenis apie save buvimas,

ties, kiek tokia informacija yra reikalinga, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, kuriomis renkami duomenys, kad garantuoti [kad būtų garantuotas] sąžining[as] tvarkym[as] duomenų subjekto atžvilgiu.

<...>“

10 Šios direktyvos 12 straipsnyje nustatyta:

„Valstybės narės garantuoja kiekvienam duomenų subjektui teisę reikalauti, kad duomenų valdytojas:

- a) be apribojimų, priimtinais laiko tarpais, per daug nedelsdamas ir be pernelyg didelių išlaidų, pateiktų:
 - patvirtinimą, ar su juo susiję duomenys yra tvarkomi, ir informaciją bent jau apie tvarkymo tikslus, duomenų kategorijas, gavėjus, kuriems atskleidžiami duomenys, arba jų kategorijas,
 - pranešimą suprantamu pavidalu apie tvarkomus duomenis ir bet kurią prieinamą informaciją apie jų šaltinius,
 - žinias apie loginius metodus, naudojamus automatiškai tvarkant duomenis apie duomenų subjektą, bent 15 straipsnio 1 dalyje nurodytų automatinių sprendimų atveju;
- b) tinkamai ištaisyti, ištrinti arba blokuoti duomenis, kurie tvarkomi nesilaikant šios direktyvos nuostatų, o ypač kai tie duomenys yra neišsamūs ar netikslūs;
- c) praneštų trečiosioms šalims, kurioms duomenys buvo atskleisti, kad pagal b punktą duomenys buvo ištaisyti, ištrinti ar blokuoti, nebent tai padaryti būtų neįmanoma arba pernelyg sunku.“

11 Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės gali priimti teises priemones, kad apribotų 6 straipsnio 1 dalyje, 10 straipsnyje, 11 straipsnio 1 dalyje bei 12 ir 21 straipsniuose numatytų prievolių ir teisių mastą, kai toks apribojimas yra reikalinga apsaugos priemone norint užtikrinti:

<...>

- c) visuomenės saugumą;
- d) kriminalinių nusikaltimų bei reglamentuojamų profesijų etikos pažeidimų prevenciją, tyrimą, išaiškinimą ir persekiojimą;
- e) svarbius ekonominius ar finansinius valstybės narės ar Europos Sąjungos interesus, įskaitant ir monetarinius, biudžeto ar mokesčių klausimus;
- f) kontrolės, tikrinimo ar taisyklių nustatymo funkciją, kuri susijusi, bent atsitiktinai, su įgaliojimų vykdymu c, d ir e punktuose nurodytais atvejais;

<...>“

- 12 Direktyvos 95/46 14 straipsnyje išdėstyta:

„Valstybės narės suteikia duomenų subjektui teisę:

- a) bent 7 straipsnio e ir f punktuose nurodytais atvejais [remiantis] privalomu teisėtu pagrindu, susijusiu su jo konkrečia padėtimi, prieštarauti duomenų apie jį tvarkymui, išskyrus, kai nacionaliniai įstatymai nustato kitaip. Kai prieštaraujama pagrįstai, tvarkant duomenų valdytojo iniciatyva, tokie duomenys nebegali būti toliau tvarkomi;

<...>“

- 13 Minėtos direktyvos 17 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„1. Valstybės narės numato, kad duomenų valdytojas privalo įgyvendinti tinkamas technines ir organizacines priemones, skirtas apsaugoti, kad asmens duomenys nebūtų netyčia ar neteisėtai sunaikinti ar netyčia prarasti, pakeisti, neleistinai atskleisti ar palikti prieinami, ypač kai tvarkomus duomenis tenka perduoti tinklu, taip pat apsaugoti nuo bet kokių kitų neteisėtų tvarkymo būdų.

Atsižvelgus į technologijų lygį ir jų įdiegimo išlaidas, minėtos priemonės turi užtikrinti tokį saugumo lygį, kuris atitiktų tvarkymo keliamą riziką ir saugotinių duomenų pobūdį.“

- 14 Šios direktyvos 22 straipsnis suformuluotas taip:

„Nepažeidžiant jokių nuostatų dėl administracinio poveikio priemonių, kurios, *inter alia*, gali būti numatytos prieš perduodant klausimą 28 straipsnyje nurodytai priežiūros institucijai ir prieš kreipiantis į teismo instituciją, valstybės narės numato, kad kiekvienas asmuo turi teisę į teisminę gynybą, jei pažeidžiamos teisės, kurias jam garantuoja nacionaliniai įstatymai, taikomi tvarkant tam tikru aptariamą būdu.“

- 15 Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnyje nustatyta:

„Be Teismui pagal procesą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pateikiamų klausimų, prašyme priimti prejudicinį sprendimą:

- a) trumpai išdėstomas ginčo dalykas ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikiančio teismo nustatytos reikšmingos faktinės aplinkybės ar bent jau išdėstomi faktai, kuriais grindžiami klausimai;
- b) pateikiamas nacionalinių nuostatų, kurios nagrinėjamu atveju galėtų būti taikomos, turinys ir prireikus reikšminga nacionalinė teismų praktika;

- c) išdėstomos priežastys, paskatinusios prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikiančią teisimą kelti klausimą dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo ar galiojimo, ir jo nustatytas ryšys tarp šių nuostatų bei pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų.“

Slovakijos teisė

- 16 Slovakijos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucija) II skyriuje „Žmogaus laisvės ir pagrindinės teisės“ 19 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Kiekvienas asmuo turi teisę į apsaugą nuo neteisėto jo asmens duomenų rinkimo, atskleidimo arba kitokio naudojimo.“

- 17 Konstitucijos 46 straipsnio 2 ir 4 dalyse numatyta:

„2. Asmuo, kuris mano, kad jos teisės pažeistos viešosios valdžios institucijos sprendimu, gali kreiptis į teisimą dėl sprendimo teisėtumo peržiūros, nebent įstatyme numatyta kitaip. Tačiau sprendimų dėl pagrindinių teisių ir laisvių peržiūra negali būti išskirta iš teismų jurisdikcijos.

<...>

4. Teisminės ir kitokios teisinės apsaugos sąlygos ir būdai nustatomi įstatyme.“

- 18 Administracinių skundų įstatymo Nr. 9/2010 3 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Administracinis skundas yra aktas, kuriuo fizinis arba juridinis asmuo <...>:

- a) prašo savo teisių ir teisėtų interesų apsaugos, nes mano, kad jie pažeisti viešosios valdžios institucijos veiksmais arba neveikimu <...>,
b) teigia, kad padaryta klaidų, ypač pažeidžiant teisės normas, kurias pašalinti gali atitinkama viešosios valdžios institucija.“

- 19 Pagrindinėje byloje taikomos redakcijos Civilinio proceso kodekso 135 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje nustatyta:

„Teismui taip pat privalomi *Ústavný súd* [Slovenskej republiky (Slovakijos Respublikos Konstitucinis Teismas)] ir Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimai dėl žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių.“

- 20 Pagal Civilinio proceso kodekso 250v straipsnio 1 ir 3 dalis:

„1. Bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, kuris tvirtina, kad jo teisės ar teisėti interesai buvo pažeisti neteisėtos viešojo administravimo institucijos intervencijos, kuri nėra sprendimas ir buvo nukreipta tiesiogiai prieš jį arba turėjo pasekmių, gali reikalauti teisinės apsaugos nuo šios intervencijos, jeigu ji arba jos pasekmės tęsiasi arba gali pasikartoti.

<...>

3. Skundas laikomas nepriimtiniu, jeigu pareiškėjas neišnaudojo visų teisių gynimo priemonių pagal specialiuosius įstatymus <...>.“

- 21 Pagrindinėje byloje taikomos redakcijos Mokesčių administravimo įstatymo (Mokesčių kodeksas) Nr. 563/2009 164 straipsnyje nustatyta:

„Mokesčių rinkimo tikslais mokesčių institucijos, Finansų direktoratas ir Finansų ministerija turi teisę tvarkyti mokesčių mokėtojų, jų atstovų ir kitų asmenų asmens duomenis pagal specialiojo įstatymo nuostatą <...>; asmens duomenys gali būti teikiami tik mokesčių institucijoms, finansų institucijoms ir Finansų ministerijai, taip pat tiek, kiek tai reikalinga mokesčiams rinkti ir užduotims pagal specialiuosius įstatymus vykdyti, <...> kitiems asmenims, teismams ir institucijoms baudžiamosiose bylose. Elektroninio duomenų dorojimo sistemose <...> gali būti tvarkomi tokie fizinio asmens duomenys: vardas ir pavardė, nuolatinis adresas ir – jeigu registruojant nesuteikta mokesčių mokėtojo kodo – nacionalinis asmens kodas.“

- 22 Valstybės administracinių institucijų mokesčių ir rinkliavų srityje įstatymo Nr. 479/2009 8 straipsnyje nustatyta:

„Finansų direktoratas ir mokesčių tarnybos turi teisę asmenų, kuriems turėjo poveikį finansų institucijos veiksmai vykdant užduotis pagal šį arba specialųjį įstatymą, asmens duomenis tvarkyti pagal specialųjį įstatymą <...>; 1) asmens duomenų registras pateiktas priede.“

- 23 Valstybės mokesčių, rinkliavų ir muitų administravimo institucijų įstatymo Nr. 333/2011) 4 straipsnio 3 dalies d, e ir o punktuose nustatyta:

„3. Finansų direktoratas vykdo šias užduotis:

<...>

d) sukuria, vysto ir valdo elektronines sistemas <...>; informuoja Finansų ministeriją apie ketinimą vykdyti veiklą, susijusią su šių finansų administravimo elektroninių sistemų kūrimu ir vystymu;

e) sudaro ir tvarko centrinę ekonominės veiklos vykdytojų ir kitų asmenų, vykdančių veiklą, kuriai taikomi muitų teisės aktai, registrą ir užtikrina, kad jis būtų suderintas su atitinkamais Europos Komisijos registrais, sudaro ir tvarko centrinę mokesčių mokėtojų registrą, tvarko ir atnaujina duomenų bazę; minėtus registrus sukuria ir tvarko naudodamasis finansų administravimo elektroninėmis sistemomis;

<...>

o) informuoja asmenis apie jų teises ir pareigas mokesčių ir rinkliavų srityje ir apie teises ir pareigas pagal specialųjį įstatymą <...>“

- 24 Įstatymo Nr. 333/2011 5 straipsnio 3 dalies b punkte nustatyta:

„Kovos su finansiniais nusikaltimais tarnyba naudojami finansų administravimo elektroninėmis sistemomis, t. y. renka, tvarko, kaupia, perduoda, naudoja, saugo ir ištrina informaciją <...> apie asmenis, kurie pažeidė mokesčių arba muitų teisės aktų nuostatas ar pagrįstai įtariami tokiu pažeidimu arba kurie pažeidė finansų administravimo sričiai priskirtą viešąją tvarką ar pagrįstai įtariami tokiu pažeidimu, ir jų asmens duomenis, taip pat kitą informaciją apie tokius mokesčių arba muitų teisės aktų nuostatų ar viešosios tvarkos pažeidimus; ši informacija ir asmens duomenys perduodami arba atskleidžiami Finansų direktoratui, Finansų tarnybai arba muitinei tiek, kiek tai reikalinga jų užduotims vykdyti.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 25 Manydamas, kad įrašant pavardę į ginčijamą registrą pažeistos jo asmens teisės, P. Puškár 2014 m. sausio 9 d., paskui 2014 m. lapkričio 19 d. pateikė *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) skundą su reikalavimu nurodyti Finansų direktoratui, visoms jam pavaldžioms mokesčių tarnyboms ir Kovos su finansiniais nusikaltimais tarnybai neįrašyti jo pavardės į ginčijamą arba bet koki panašų registrą taip pat išbraukti bet kokią su juo susijusią informaciją iš šių registrų ir finansų administravimo elektroninės sistemos.
- 26 P. Puškár nuomone, Finansų direktoratas ir Kovos su finansiniais nusikaltimais tarnyba sudarė ir naudoja ginčijamą registrą, t. y. fizinių asmenų registrą, į kurį, kaip jis nurodo, įtraukti 1 227 asmenys, kuriuos valdžios institucijos vadina „biele kone“ („baltieji žirgai“). Šis pavadinimas vartojamas apibrėžti asmenį, fiktyviai einantį vadovaujamas pareigas. Kiekvienas fizinis asmuo su savo asmens kodu ir mokesčių mokėtojo kodu iš principo susietas su vienu arba keliais juridiniais asmenimis, kurių, P. Puškár teigimu, iš viso yra 3 369, kuriam ar kuriems šis fizinis asmuo dirbo apibrėžtą laikotarpį.
- 27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad Kovos su finansiniais nusikaltimais tarnyba patvirtino, kad ginčijamas registras egzistuoja, bet teigė, kad jį sudarė Finansų direktoratas.
- 28 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, ginčijamas registras tinkamomis techninėmis ir organizacinėmis priemonėmis yra apsaugotas nuo „neleistino atskleidimo ar palikimo prieinamo“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/29 17 straipsnio 1 dalį. Tačiau nei atsiliepime į ieškinį, nei per teismo posėdį P. Puškár netvirtino, kad gavo ginčijamą registrą su sutikimu, kurio teisėtai reikalaujama iš Finansų direktorato ir prireikus iš Kovos su finansiniais nusikaltimais tarnybos.
- 29 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) atmetė P. Puškár ir kitų dviejų į ginčijamą registrą įrašytų asmenų skundus kaip nepagrįstus dėl procesinių priežasčių, t. y. dėl to, kad šie pareiškėjai neišnaudojo teisinės gynybos būdų nacionalinėse administracinėse institucijose, arba dėl priežasčių, susijusių su pagrįstumu.
- 30 Išnagrinėjęs P. Puškár ir šių dviejų kitų asmenų konstitucinius skundus *Ústavný súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Konstitucinis Teismas), be kita ko, remdamasis Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencija, nusprendė, kad *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) savo sprendimais pažeidė daug šių pareiškėjų pagrindinių teisių, pirmiausia – teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, teisę į privatų gyvenimą ir teisę į asmens duomenų apsaugą. Todėl *Ústavný súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Konstitucinis Teismas) panaikino visus nagrinėjamus *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) sprendimus ir grąžino bylą nagrinėti šiam teismui, kad priimtų naują sprendimą, taip pat priminė, kad jam privaloma Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencija asmens duomenų apsaugos srityje.
- 31 *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) manymu, *Ústavný súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Konstitucinis Teismas) neatsižvelgė į reikšmingą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl Europos Sąjungos asmens duomenų apsaugos teisės taikymo.
- 32 Tokiomis aplinkybėmis *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Chartijos 47 straipsnio pirma pastraipa, pagal kurią kiekvienas asmuo, kurio teisės, įskaitant teisę į privatų gyvenimą tvarkant asmens duomenis, įtvirtintą Direktyvos 95/46 1 straipsnio 1 dalyje ir paskesnėse nuostatose, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą gynybą teisme Chartijos 47 straipsnyje

numatytomis sąlygomis, draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią teisė pasinaudoti veiksminga gynyba teisme, t. y. pareikšti skundą administraciniame teisme, siejama su sąlyga, kad pareiškėjas, siekdamas apginti savo teises ir laisves, prieš kreipdamasis į teismą turi išnaudoti visas pagal *lex specialis*, pavyzdžiui, Slovakijos administracinių skundų įstatymą, turimas procesines galimybes?

2. Ar tuo atveju, kai tariamai pažeidžiama teisė į asmens duomenų apsaugą, Europos Sąjungos lygiu įtvirtinta Direktyvoje 95/46, [kuri apima]

- valstybių narių pareigą užtikrinti asmenų teisės į privatų gyvenimą apsaugą tvarkant asmens duomenis (1 straipsnio 1 dalis),
- valstybėms narėms suteiktą teisę tvarkyti asmens duomenis, kai to reikia vykdant užduotį, atliekamą visuomenės labui (7 straipsnio e punktas), arba įgyvendinant oficialius įgaliojimus, suteiktus duomenų valdytojui arba trečiajai šaliai, kuriai atskleidžiami duomenys,
- ir valstybėms narėms suteiktą išimtinę teisę [apribojimą] (13 straipsnio 1 dalies e ir f punktai), kai toks apribojimas yra reikalinga priemonė norint užtikrinti svarbius ekonominius ar finansinius valstybės narės ar Europos Sąjungos interesus, įskaitant monetarinius, biudžeto ar mokesčių klausimus,

teisė į privatų ir šeimos gyvenimą, būsto neliečiamybę ir komunikacijos slaptumą, įtvirtintą Chartijos 7 straipsnyje, ir teisė į asmens duomenų apsaugą, įtvirtintą Chartijos 8 straipsnyje, gali būti aiškinama taip, kad valstybė narė negali be suinteresuotojo asmens sutikimo sukurti asmens duomenų registro mokesčių administravimo tikslais, nes asmens duomenų pateikimas valdžios institucijoms siekiant kovoti su mokestiniu sukčiavimu savaime yra galimas pažeidimas?

3. Ar valstybės narės finansų institucijos registras, kuriame yra pareiškėjo asmens duomenų ir kurio neprieinamumą garantuoja tinkamos techninės ir organizacinės priemonės, skirtos apsaugoti, kad asmens duomenys nebūtų neleistinai atskleisti ar palikti prieinami, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 95/46 17 straipsnio 1 dalį, su kuriuo pareiškėjas susipažino neturėdamas valstybės narės tokios finansų institucijos teisėto sutikimo, gali būti laikomas neteisėtu įrodymu, kurį nacionalinis teismas turi atmesti pagal Sąjungos teisės principą dėl teisingo bylos nagrinėjimo, įtvirtintą Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje?

4. Ar su minėta teise į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą (konkrečiai su minėtu Chartijos 47 straipsniu) suderinamas nacionalinio teismo požiūris, kad tuo atveju, kai, esant konkrečioms aplinkybėms, Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencija skiriasi nuo atsakymo, kurį pateikė Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, pagal ESS 4 straipsnio 3 dalyje nustatytą lojalaus bendradarbiavimo principą ir SESV 267 straipsnį pirmenybė turi būti teikiama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo teisinei nuomonei?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 33 Remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodyta informacija pirmiausia reikia konstatuoti, kad ginčijamame registre esantys duomenys, t. y. tam tikrų fizinių asmenų, įskaitant P. Puškár, pavardės yra „asmens duomenys“, kaip jie suprantami pagal Direktyvos 95/46 2 straipsnio a punktą, nes tai yra „informacija, susijusi su asmeniu, kurio tapatybė yra nustatyta arba gali būti

nustatyta“ (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Satakunnan Markkinapörssi ir Satamedia*, C-73/07, EU:C:2008:727, 35 punktą ir 2015 m. spalio 1 d. Sprendimo *Bara ir kt.*, C-201/14, EU:C:2015:638, 29 punktą).

- 34 Taigi ir jų rinkimas, ir naudojimas, atliekami pagrindinėje byloje nagrinėjamų įvairių finansinių institucijų, yra „asmens duomenų tvarkymas“, kaip tai suprantama pagal tos pačios direktyvos 2 straipsnio b punktą (šiuo klausimu žr. 2003 m. gegužės 20 d. *Österreichischer Rundfunk ir kt.*, C-465/00, C-138/01 ir C-139/01, EU:C:2003:294, 64 punktą; 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Huber*, C-524/06, EU:C:2008:724, 43 punktą ir 2015 m. spalio 1 d. Sprendimo *Bara ir kt.*, C-201/14, EU:C:2015:638, 29 punktą).
- 35 Vis dėlto Ispanijos vyriausybė teigia, kad šis asmens duomenų tvarkymas nepatenka į Direktyvos 95/46 taikymo sritį remiantis jos 3 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauka, pagal kurią ši direktyva bet kuriuo atveju netaikoma asmens duomenų tvarkymo operacijoms, susijusioms su visuomenės saugumu, gynyba, valstybės saugumu, taip pat valstybės ekonomine gerove, kai tvarkymo operacija susijusi su valstybės saugumo klausimais, ir su valstybės veiksmais baudžiamosios teisės srityje.
- 36 Šiuo klausimu reikia priminti, kad veikla, kaip pavyzdys nurodyta šioje nuostatoje, visais atvejais yra pačių valstybių ar valstybės valdžios institucijų veikla, kuri nėra privačių asmenų veikla (šiuo klausimu žr. 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Lindqvist*, C-101/01, EU:C:2003:596, 43 punktą ir 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Satakunnan Markkinapörssi ir Satamedia*, C-73/07, EU:C:2008:727, 35 punktą).
- 37 Teisingumo Teismas taip pat laikėsi nuomonės, kad Direktyvos 95/46 3 straipsnio 2 dalies pirmoje įtraukoje kaip pavyzdžiai paminėtos veiklos rūšys skirtos apibrėžti šioje nuostatoje numatytos išimties taikymo sričiai, tad ši išimtis taikoma tik aiškiai joje paminėtai veiklai arba prie tos pačios kategorijos priskiriamai veiklai (žr. 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Lindqvist*, C-101/01, EU:C:2003:596, 44 punktą).
- 38 Dėl to, kad dėl jos netaikoma asmens duomenų apsaugos sistema, numatyta Direktyvoje 95/46, ir nesiekama šios direktyvos tikslo užtikrinti fizinių asmenų laisvių ir pagrindinių teisių apsaugą tvarkant asmens duomenis, šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalies pirmoje įtraukoje numatyta išimtis turi būti aiškinama siaurai.
- 39 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindinėje byloje matyti, kad nagrinėjami duomenys renkami ir naudojami siekiant rinkti mokesčius ir kovoti su jų slėpimu. Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi atlikti patikrinimus šiuo klausimu, vis dėlto šių duomenų tvarkymo tikslas nėra visuomenės saugumas, gynyba arba valstybės saugumas.
- 40 Be to, net jeigu šie duomenys gali būti naudojami vykdant tam tikrų asmenų, kurių pavardės yra ginčijamame registre, baudžiamąjį persekiojimą už pažeidimus mokesčių srityje, pagrindinėje byloje nagrinėjami duomenys nesurinkti specialioju tokio baudžiamojo persekiojimo tikslu arba vykdant valstybės veiklą baudžiamosios teisės srityje.
- 41 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją mokestiniai duomenys yra „asmens duomenys“, kaip jie suprantami pagal Direktyvos 95/46 2 straipsnio a punktą (šiuo klausimu žr. 2015 m. spalio 1 d. Sprendimo *Bara ir kt.*, C-201/14, EU:C:2015:638, 29 punktą).
- 42 Šiomis aplinkybėmis reikia nurodyti, kad pagal Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalies e punktą valstybės narės gali priimti teises priemones, kad apribotų šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje, 10 straipsnyje, 11 straipsnio 1 dalyje bei 12 ir 21 straipsniuose numatytų prievolių ir teisių mastą, kai toks apribojimas yra reikalinga apsaugos priemonė norint užtikrinti svarbius ekonominius ar

finansinius valstybės narės arba Sąjungos interesus, įskaitant monetarinius, biudžeto ar mokesčių klausimus. Duomenų apsaugos apribojimas pagal Direktyvą 95/46 mokestiniais tikslais aiškiai numatytas toje direktyvoje.

- 43 Taigi Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalis neišvengiamai paremta prielaida, kad joje numatytos nacionalinės priemonės, reikalingos užtikrinant svarbius ekonominius ar finansinius valstybės narės interesus mokesčių srityje, patenka į šios direktyvos taikymo sritį (pagal analogiją žr. 2016 m. gruodžio 21 d. *Tele2 Sverige ir Watson ir kt.*, C-203/15 ir C-698/15, EU:C:2016:970, 73 punktą).
- 44 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, jog su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikrins kai kuriuos aspektus, asmens duomenų tvarkymas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, patenka į Direktyvos 95/46 taikymo sritį.

Dėl pirmojo klausimo

- 45 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinamas kaip draudžiantis nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos asmens, tvirtinančio, kad pažeista Direktyvoje 95/46 numatyta jo teisė į asmens duomenų apsaugą, teisė pareikšti ieškinį teisme siejama su sąlyga prieš tai išnaudoti apskundimo galimybes nacionalinėse administracinėse institucijose (toliau – administracinės apskundimo galimybės).

Dėl priimtinumų

- 46 P. Puškár ir Slovakijos vyriausybė ginčija pirmojo prejudicinio klausimo priimtinumą.
- 47 P. Puškár pirmiausia tvirtina, kad šis klausimas yra hipotetinis, nes po to, kai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atmetė jo pirmąjį skundą, nes jis nepateikė administracinio skundo, iki savo antrojo skundo pareiškimo tame pačiame teisme jis buvo išnaudojęs visas galimas išankstinio apskundimo galimybes.
- 48 Slovakijos vyriausybė taip pat pabrėžia, kad sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą minimi du P. Puškár inicijuoti procesai, bet nepatikslinga, dėl kurio pateiktas šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą. Remiantis sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikta informacija negalima nustatyti, ar skundas buvo pateiktas pagal Įstatymą Nr. 9/2010, kai pirmasis prejudicinis klausimas būtų nepriimtinas dėl hipotetinio pobūdžio.
- 49 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, Teisingumo Teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant pagal SESV 267 straipsnį, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, kuriam tenka atsakomybė priimti sprendimą, atsižvelgdamas į bylos ypatumus turi įvertinti, ar tam, kad galėtų priimti savo sprendimą, būtina pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą ir ar Teisingumo Teismui pateikiami klausimai yra svarbūs. Todėl kai pateikti klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu, Teisingumo Teismas iš principo turi priimti sprendimą (be kita ko, žr. 2017 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Stichting Brein*, C-527/15, EU:C:2017:300, 55 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 50 Preziumuojama, kad nacionalinio teismo pateikti klausimai dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytus teisinius pagrindus ir faktines aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, yra reikšmingi (žr. 2014 m. liepos 17 d. Sprendimo *YS ir kt.*, C-141/12 ir C-372/12, EU:C:2014:2081, 63 punktą). Atsisakyti pateikti atsakymą į nacionalinio teismo pateiktą prejudicinį klausimą Teisingumo Teismas gali tik jei akivaizdu, jog prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismui

nežinomos faktinės aplinkybės ar teisiniai pagrindai, būtini tam, kad jis galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (be kita ko, žr. 2017 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Stichting Brein*, C-527/15, EU:C:2017:300, 56 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

- 51 Šiuo atveju taip nėra. Šio sprendimo 29 ir 30 punktuose nurodyta, kad iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį matyti, kad *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) pirmiausia atmetė P. Puškár ir kitų dviejų asmenų skundus, nes visų pirma jie neišnaudojo administracinių apskundimo galimybių, ir šiuos sprendimus panaikino *Ústavný súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Konstitucinis Teismas).
- 52 Tokiomis aplinkybėmis nėra akivaizdu, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku.
- 53 Taigi pirmasis klausimas yra priimtinas.

Dėl esmės

- 54 Direktyvos 95/46 22 straipsnyje aiškiai reikalaujama, kad valstybės narės numatytų, jog kiekvienas asmuo turi teisę į teisminę gynybą, jei pažeidžiamos teisės, kurias jam garantuoja nacionaliniai įstatymai, taikomi tvarkant duomenis tam tikru aptariamumu būdu.
- 55 Vis dėlto remiantis šia direktyva, kurioje nėra nuostatos, specialiai reglamentuojančios šios teisinės gynybos įgyvendinimo sąlygos, negalima atmesti to, kad nacionalinėje teisėje taip pat nustatomos apskundimo administracinėse institucijose galimybės. Priešingai, reikia nurodyti, kad minėtame 22 straipsnyje aiškiai nustatyta, kad „nepažeidžiant jokių nuostatų dėl administracinio poveikio priemonių, kurios, *inter alia*, gali būti numatytos prieš perduodant klausimą [Direktyvos 95/46] 28 straipsnyje nurodytai priežiūros institucijai“, valstybės narės numato, kad kiekvienas asmuo turi teisę į teisminę gynybą.
- 56 Reikia nustatyti, ar Chartijos 47 straipsnis draudžia valstybei narei numatyti, kad turimų administracinių apskundimo galimybių išnaudojimas yra išankstinė tokio ieškinio pareiškimo teisme sąlyga.
- 57 Primintina, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją valstybių narių teismai, vadovaudamiesi ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintu lojalaus bendradarbiavimo principu, turi užtikrinti teisės subjektams pagal Sąjungos teisę suteikiamų teisių teisminę apsaugą, be to, ESS 19 straipsnio 1 dalyje valstybės narės įpareigojamos numatyti teisių gynimo priemones, būtinas veiksmingai teisminei apsaugai Sąjungos teisei priklausančiose srityse užtikrinti (be kita ko, žr. 2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Lesoochránárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, 50 punktą ir 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Sacko*, C-348/16, EU:C:2017:591, 29 punktą).
- 58 Ši valstybėms narėms nustatyta pareiga atitinka teisę, įtvirtintą Chartijos 47 straipsnyje „Teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą“, pagal kurią kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme (šiuo klausimu žr. 2017 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Berlioz Investment Fund*, C-682/15, EU:C:2017:373, 44 punktą ir 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Sacko*, C-348/16, EU:C:2017:591, 30 punktą).
- 59 Tuo remiantis reikia daryti išvadą, kad nustatydamos teisminės gynybos procesinius reikalavimus, skirtus užtikrinti Direktyva 95/46 suteikiamų teisių apsaugai, valstybės narės turi gerbti teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, įtvirtintą Chartijos 47 straipsnyje, kuriame patvirtintas veiksmingos teisminės gynybos principas (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Star Storage ir kt.*, C-439/14 ir C-488/14, EU:C:2016:688, 46 punktą ir 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Sacko*, C-348/16, EU:C:2017:591, 31 punktą).

- 60 Vadinasi, Direktyvos 95/46 22 straipsnyje numatytos teisinės gynybos požymiai turi būti apibrėžiami atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsnį (pagal analogiją žr. 2015 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Tall*, C-239/14, EU:C:2015:824, 51 punktą ir 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Sacko*, C-348/16, EU:C:2017:591, 31 punktą).
- 61 Šioje byloje nagrinėjamu atveju aišku, kad nagrinėjamuose nacionalinės teisės aktuose, pagal kuriuos asmens, tvirtinančio, kad pažeista jo teisė į asmens duomenų apsaugą, užtikrinama Direktyvoje 95/46, teisė pareikšti ieškinį teisme siejama su sąlyga prieš tai išnaudoti apskundimo galimybes nacionalinėse administracinėse institucijose, nustatytas papildomas teisės kreiptis į teismą etapas. Generalinė advokatė savo išvados 53 punkte taip pat pažymėjo, kad dėl tokios procedūrinės taisyklės uždelsiama galimybė pasinaudoti teisminėmis teisių gynimo priemonėmis ir gali atsirasti papildomų išlaidų.
- 62 Taigi pareiga išnaudoti administracinio apskundimo galimybes, kaip išankstinė ieškinio pareiškimo teisme sąlyga, yra teisės į veiksmingą teisinę gynybą teisme, kaip ji suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį, apribojimas, kuris, remiantis Chartijos 52 straipsnio 1 dalimi, pateisinamas tik jeigu jis numatytas įstatymo, nekeičia šios teisės esmės ir, remiantis proporcingumo principu, yra būtinas ir tikrai atitinka Sąjungos pripažintus bendrojo intereso tikslus arba reikalingas kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Star Storage ir kt.*, C-439/14 ir C-488/14, EU:C:2016:688, 49 punktą).
- 63 Reikia konstatuoti, kad dėl to, jog pagrindinėje byloje iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pareigos išnaudoti administracinio apskundimo galimybes teisinis pagrindas nustatytas Civilinio proceso kodekso 250v straipsnio 3 dalyje, ši pareiga turi būti laikoma numatyta nacionalinės teisės aktuose (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Star Storage ir kt.*, C-439/14 ir C-488/14, EU:C:2016:688, 50 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 64 Be to, ši pareiga nekeičia pagrindinės teisės į veiksmingą teisinę apsaugą, įtvirtintos Chartijos 47 straipsnyje, esmės. Minėta pareiga savaime nekelia klausimo dėl šios teisės. Tėra nustatytas papildomas procesinis etapas ją įgyvendinant.
- 65 Vis dėlto reikia dar patikrinti, ar pareiga išnaudoti administracinio apskundimo galimybes atitinka bendrojo intereso tikslą, ir, jei taip, ar ja paisoma proporcingumo principo, kaip jis suprantamas pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį.
- 66 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Slovakijos vyriausybės pastabų matyti, kad priežastys, dėl kurių privalomas administracinio skundo pateikimas prieš ieškinio teisme pateikimą susiejamos su, pirma, noru leisti administracinei institucijai, kai ji gauna pareiškėjo argumentus, greičiau pašalinti neteisėtą situaciją, jeigu konstatuoja, kad šis skundas pagrįstas, ir išvengti, kad prieš šią instituciją būtų imamasi netikėtų teisinių veiksmų. Antra, šios priežastys susijusios su tuo, kad tokia pareiga prisideda prie teismo proceso veiksmingumo tuo atveju, kai minėta institucija nesutinka su pareiškėjo nuomone ir kai jis paskui pareiškia ieškinį teisme, nes teismas gali remtis egzistuojančia administracinės bylos medžiaga.
- 67 Taigi pareigos išnaudoti administracinio apskundimo galimybes tikslas – neapkrauti teismų ginčiais, kuriuos gali iš karto išspręsti atitinkamos administracinės institucijos, ir padidinti teismo proceso veiksmingumą, kiek tai susiję su ginčiais, kuriuose pareiškiami ieškiniai teisme, nors jau buvo pateiktas skundas. Todėl šia pareiga siekiama teisėtų bendrojo intereso tikslų.
- 68 Remiantis generalinės advokatės išvados 62 punktu, pareiga išnaudoti administracinio apskundimo galimybes yra tinkama priemonė šiems tikslams pasiekti ir nenustatyta jokių už ją švelnesnių priemonių, kuriomis jie būtų įgyvendinami lygiai taip pat veiksmingai.

- 69 Be to, nėra akivaizdaus neproporcingumo tarp šių tikslų ir galimų nepatogumų dėl pareigos išnaudoti administracinio apskundimo galimybes (pagal analogiją žr. 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Alassini ir kt.*, C-317/08–C-320/08, EU:C:2010:146, 65 punktą).
- 70 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad Teisingumo Teismas konstatavo, jog veiksmingos teisminės apsaugos principu, pakartotu Chartijos 47 straipsnyje, nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos ieškinio teisme pareiškimas elektroninės komunikacijos ir vartojimo srityje susietas su išankstine neteisminės mediacijos procedūra, jeigu šioje per procedūrą nepriimamas šalims privalomas sprendimas, dėl jos iš esmės nevertinama pateikti ieškinio teisme, sustabdoma atitinkamų teisių senatis ir nepatiriama išlaidų arba šalys patiria tik nereikšmingų išlaidų, jei elektroninis būdas nėra vienintelis, kuriuo vykdoma minėta procedūra, ir yra galimybė išimtiniais atvejais, kai tai būtina greitai padaryti atsižvelgiant į padėties skubą, nustatyti laikinąsias apsaugos priemones (šiuo klausimu žr. 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Alassini ir kt.*, C-317/08–C-320/08, EU:C:2010:146, 67 punktą ir 2017 m. birželio 14 d. Sprendimo *Menini ir Rampanelli*, C-75/16, EU:C:2017:457, 61 punktą).
- 71 Šios įvairios sąlygos *mutatis mutandis* taikomos pagrindinėje byloje nagrinėjamai pareigai išnaudoti administracinio apskundimo galimybes.
- 72 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar konkretūs pareigos išnaudoti pagal Slovakijos teisę administracinio apskundimo galimybes įgyvendinimo būdai nedaro neproporcingo poveikio teisei pareikšti ieškinį teisme pagal Chartijos 47 straipsnį.
- 73 Šiomis aplinkybėmis reikia nurodyti, kad P. Puškár, be kita ko, tvirtino, kad yra netikrumo dėl to, ar terminas pareikšti ieškinį teisme prasideda dar nepriėmus sprendimo dėl skundo, pateikto atitinkamai administracijai institucijai. Jeigu taip būtų, pareiga išnaudoti administracinio apskundimo galimybes, kuri kliudytų galimybei pasinaudoti teismine apsauga, būtų nesuderinama su teise pareikšti ieškinį teisme pagal Chartijos 47 straipsnį.
- 74 Dėl uždelsimo svarbu priminti, kad Chartijos 47 straipsnio 2 dalyje numatyta, jog kiekvienas asmuo turi teisę į tai, kad jo byla būtų išnagrinėta per tinkamą laiką. Nors ši teisė susijusi su teismo procesu, ji negali būti apeinama nustatant išankstinę ieškinio pareiškimo teisme sąlygą.
- 75 Dėl išlaidų, kurių gali susidaryti dėl išankstinio administracinio skundo, kaip nurodė ir generalinė advokatė savo išvados 68 ir 69 punktuose, jeigu valstybės narės iš principo gali nustatyti tinkamą mokestį už administracinio skundo pateikimą, toks mokestis negali būti tokio dydžio, kad būtų kliūtis pasinaudoti Chartijos 47 straipsnyje užtikrinama teise į veiksmingą teisminę gynybą. Šiuo klausimu reikia atsižvelgti į tai, kad šis mokestis pridedamas prie bylos nagrinėjimo išlaidų.
- 76 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinamas kaip nedraudžiantis nacionalinės teisės aktų, pagal kuriuos asmens, tvirtinančio, kad pažeista jo teisė į asmens duomenų apsaugą, užtikrinama Direktyvoje 95/46, teisė pareikšti ieškinį teisme siejama su sąlyga prieš tai išnaudoti apskundimo galimybes nacionalinėse administracinėse institucijose, su sąlyga, kad konkretūs šių apskundimo galimybių įgyvendinimo būdai neturi neproporcingo poveikio šioje nuostatoje nustatytai teisei į veiksmingą teisminę gynybą. Pirmiausia svarbu, kad turimų administracinių apskundimo galimybių išnaudojimas nesukeltų esminio uždelsimo pareiškiant ieškinį teisme ir dėl to būtų sustabdyta naudojimosi atitinkamomis teisėmis senatis ir atsirastų didelių išlaidų.

Dėl trečiojo klausimo

- 77 Trečiuoju klausimu, kurį reikia nagrinėti antroje vietoje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiama nacionaliniam teismui kaip asmens duomenų apsaugos, užtikrinamos pagal

Direktyvą 95/46, pažeidimo įrodymą atmesti registrą, kaip antai ginčijamą, kuri pateikia suinteresuotasis asmuo ir kuriame yra jo asmens duomenų, jeigu šis asmuo gavo šį registrą be teisėtai reikalaujamo šių duomenų valdytojo sutikimo.

Dėl priimtimumo

- 78 Daug bylos ir suinteresuotųjų šalių, pateikusių pastabas Teisingumo Teismui, tvirtina, kad trečiasis prejudicinis klausimas yra nepriimtinas.
- 79 Pirma, P. Puškár ir Slovakijos vyriausybės nuomone, šis klausimas neturi sąsajos su Sąjungos teise, nes nėra Sąjungos teisės nuostatų dėl įrodymų teisėtumo.
- 80 Vis dėlto tokiam argumentui negalima pritarti.
- 81 Svarbu konstatuoti, kad P. Puškár prašo atlikti Slovakijos mokesčių institucijos priemonės, t. y. ginčijamo registro sudarymo, dėl kurios, kaip jis mano, pažeistos jam pagal Direktyvą 95/46 suteiktos teisės, teisminę kontrolę.
- 82 Tai, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atmetė įrodymą pagrindinėje byloje vien dėl to, kad P. Puškár jį gavo be teisėtai reikalaujamo duomenų valdytojo sutikimo, apriboja teisę į veiksmingą teisminę gynybą, užtikrinamą Direktyvos 95/46 22 straipsnyje, ir teisę veiksmingai pareikšti ieškinį teisme, kaip ji suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį.
- 83 Antra, Čekijos Respublika abejoja, ar trečiasis klausimas reikšmingas sprendimui pagrindinėje byloje, nes viena iš šiame ginče dalyvaujančių administracinių institucijų, t. y. Kovos su finansiniais nusikaltimais tarnyba, neginčija, kad ginčijamas registras egzistuoja. Kadangi pagrindinėje byloje nekyla klausimo dėl ginčijamo registro egzistavimo, nereikia priimti sprendimo dėl šio registro kaip įrodymo priimtimumo.
- 84 Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neišnagrinėjo aplinkybių, susijusių su ginčijamo registro sudarymu.
- 85 Tokiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į šio sprendimo 49 ir 50 punktuose primintą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, nėra akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku.
- 86 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, trečiasis klausimas turi būti laikomas priimtiniu.

Dėl esmės

- 87 Kaip nurodyta šio sprendimo 82 punkte, registro, kaip antai ginčijamo, atmetimas kaip pagal Direktyvą 95/46 užtikrinamos teisės pažeidimo įrodymas yra teisės veiksmingai pareikšti ieškinį teisme, kaip ji suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį, apribojimas.
- 88 Iš šio sprendimo 62 punkto matyti, kad toks apribojimas pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį gali būti pateisinamas tik jeigu jis numatytas įstatymo, nekeičia šios teisės esmės ir, remiantis proporcingumo principu, yra būtinas ir tikrai atitinka Sąjungos pripažintus bendrojo intereso tikslus arba reikalingas kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti.
- 89 Vadinasi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tam, kad galėtų atmesti ginčijamą registrą kaip įrodymą, pirmiausia turi patikrinti, ar toks teisės veiksmingai pareikšti ieškinį apribojimas numatytas nacionalinėje teisėje.

- 90 Paskui šis teismas turi išnagrinėti, ar toks atmetimas nekeičia pagrindinės teisės į veiksmingą teisinę apsaugą, įtvirtintos Chartijos 47 straipsnyje, esmės. Šiomis aplinkybėmis, be kita ko, reikia patikrinti, ar ginčijamo registro egzistavimas ir tai, kad jame yra P. Puškār asmens duomenų, yra ginčijama pagrindinėje byloje ir prireikus, ar šis asmuo turi kitokių įrodymų šiuo klausimu.
- 91 Galiausiai šis teismas turi įvertinti, ar ginčijamo registro kaip įrodymo atmetimas yra būtinas ir tikrai atitinka Sąjungos pripažintus bendruosius interesus arba reikalingas kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti.
- 92 Šiuo klausimu tikslas išvengti neleidžiamo vidaus dokumentų naudojimo teismo procese gali būti teisėtas bendrojo intereso tikslas (šiuo klausimu žr. 2002 m. spalio 23 d. Nutarties *Austrija / Taryba*, C-445/00, EU:C:2002:607, 12 punktą; 2007 m. kovo 23 d. Nutarties *Stadtgemeinde Frohnleiten ir Gemeindebetriebe Frohnleiten*, C-221/06, EU:C:2007:185, 19 punktą ir 2009 m. sausio 29 d. Nutarties *Donnici / Parlamentas*, C-9/08, nepaskelbta Rink., EU:C:2009:40, 13 punktą). Be to, kai registras, koks yra ginčijamas, išlieka konfidencialus ir jame taip pat yra kitų fizinių asmenų duomenų, kyla poreikis apsaugoti šių asmenų teises.
- 93 Nors registro, koks yra ginčijamas, gauto be teisėtai reikalaujamo šiame registre esančius duomenis valdančios institucijos sutikimo, atmetimas kaip įrodymas yra tinkamas siekti šių tikslų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas vis tiek turi patikrinti, ar toks atmetimas neturi neproporcingo poveikio teisei pareikšti ieškinį teisme pagal Chartijos 47 straipsnį.
- 94 Taigi bent tuo atveju, kai asmeniui, kurio asmens duomenys pateikti registre, suteikiama prieiga prie šių duomenų, toks atmetimas yra neproporcingas tiems patiems tikslams.
- 95 Šiuo klausimu reikia nurodyti, kad Direktyvos 95/46 12 straipsnyje kiekvienam asmeniui užtikrinama teisė gauti su juo susijusius surinktus duomenis. Be to, remiantis Direktyvos 95/46 10 ir 11 straipsniais, šių duomenų valdytojas turi susijusiems asmenims suteikti su šiuo tvarkymu susijusią informaciją.
- 96 Nors pagal Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalį galima apriboti šios direktyvos 10–12 straipsniuose numatytų teisių mastą, kai toks apribojimas yra reikalinga apsaugos priemonė norint užtikrinti kriminalinių nusikaltimų prevenciją, tyrimą, išaiškinimą ir persekiojimą arba svarbius ekonominius ar finansinius valstybės narės interesus, įskaitant ir mokesčių klausimus, ir kontrolės, tikrinimo ar taisyklių nustatymo funkciją, vis tiek aiškiai reikalaujama, kad tokių apribojimų būtų imamasi įstatymėmis priemonėmis (šiuo klausimu žr. 2015 m. spalio 1 d. Sprendimo *Bara ir kt.*, C-201/14, EU:C:2015:638, 39 punktą).
- 97 Siekdamas įvertinti ginčijamo registro kaip įrodymo atmetimo proporcingumą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi išnagrinėti, ar jo nacionalinė teisė, atsižvelgiant į šiame registre pateiktus duomenis, riboja teisę į informaciją ir teisę ją gauti, nustatytą Direktyvos 95/46 10–12 straipsniuose, ir ar toks pateisinimas, prireikus, yra pateisinamas. Be to, net jeigu taip yra šiuo atveju ir yra teisėto intereso dėl galimo ginčijamo registro konfidencialumo požymių, nacionaliniai teismai turi patikrinti, ar konkrečiu atveju jie yra viršesni už asmens teisių apsaugos interesą ir ar nagrinėjant bylą šiame teisme yra kitų priemonių užtikrinti šį konfidencialumą, visų pirma, kiek tai susiję su kitų šiame registre esančių fizinių asmenų duomenimis.
- 98 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad Chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinamas kaip draudžiantis nacionaliniam teismui kaip asmens duomenų apsaugos, užtikrinamos pagal Direktyvą 95/46, pažeidimo įrodymą atmesti registrą, kaip antai ginčijamąjį, kurį pateikia suinteresuotasis asmuo ir kuriame yra jo asmens duomenų, jeigu šis asmuo gavo šį registrą be teisėtai reikalaujamo šių duomenų valdytojo sutikimo, nebent toks atmetimas numatytas nacionalinėje teisėje, juo nepakenkiama teisės į veiksmingą teisinę gynybą esmei ir paisoma proporcingumo principo.

Dėl antrojo klausimo

- 99 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 95/46 7 ir 8 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad jie valstybės narės institucijoms draudžia tvarkyti asmens duomenis renkant mokesčių ir kovojant su mokesčių slėpimu, kaip tai vykdyta sudarant pagrindinėje byloje ginčijamą registrą, be susijusių asmenų sutikimo.

Dėl priimtinumų

- 100 P. Puškār nuomone, antrasis prejudicinis klausimas yra hipotetinis ir nereikšmingas sprendimui pagrindinėje byloje. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tenorėjo sužinoti, ar Finansų direktorato atliekamas asmens duomenų tvarkymas yra leistinas apskritai, bet konkrečiai neminėjo ginčijamo registro, kurį sudarė Finansų direktoratas neturėdamas teisinio pagrindo.
- 101 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad, atsižvelgiant į šio sprendimo 49 ir 50 punktuose primintą jurisprudenciją ir sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateiktas nuorodas, nėra akivaizdu, kad nėra jokio ryšio tarp prašomo Sąjungos teisės išaiškinimo ir bylos faktų arba pagrindinės bylos dalyko.

Dėl esmės

- 102 Antrąjį klausimą reikia nagrinėti atsižvelgiant į Direktyvą 95/46, nes, kaip, be kita ko, matyti iš jos tikslo, nustatyto 1 straipsnio 1 dalyje, jeigu įvykdytos asmens duomenų tvarkymo sąlygos pagal šią direktyvą, laikoma, kad šis tvarkymas atitinka ir Chartijos 7 ir 8 straipsniuose nustatytus reikalavimus.
- 103 Remiantis šio sprendimo 33 ir 34 punktais, registro, koks yra ginčijamas, kuriame yra tam tikrų fizinių asmenų pavardės ir jos susiejamos su vienu ar daugiau juridinių asmenų, kuriame šie asmenys fiktyviai užima vadovaujamas pareigas, sudarymas yra „asmens duomenų tvarkymas“, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 95/46 2 straipsnio b punktą.
- 104 Pagal Direktyvos 95/46 II skyriaus „Bendrosios asmens duomenų tvarkymo teisėtumo taisyklės“ nuostatas, bet koks asmens duomenų tvarkymas, kuriam netaikomi šios direktyvos 13 straipsnyje numatyti leidimai nukrypti, turi, pirma, atitikti šios direktyvos 6 straipsnyje nurodytus duomenų kokybės principus ir, antra, tenkinti vieną iš duomenų tvarkymo teisėtumo principų, išvardytų šios direktyvos 7 straipsnyje (žr. 2015 m. spalio 1 d. Sprendimo *Bara ir kt.*, C-201/14, EU:C:2015:638, 30 punktą).
- 105 Taip pat svarbu priminti, kad iš šia direktyva siekiamo tikslo užtikrinti vienodą apsaugos lygį visose valstybėse narėse matyti, kad jos 7 straipsnyje numatytas išsamus ir baigtinis atvejų, kai asmens duomenų tvarkymas gali būti laikomas neteisėtu, sąrašas (žr. 2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimo *ASNEF ir FECEMD*, C-468/10 ir C-469/10, EU:C:2011:777, 30 punktą).
- 106 Pirmiausia reikia nurodyti, kad šio 7 straipsnio e punkte numatyta, kad asmens duomenų tvarkymas yra teisėtas, jeigu jo „reikia vykdant užduotį, atliekamą visuomenės labui, arba įgyvendinant oficialius įgaliojimus, suteiktus duomenų valdytojui arba trečiajai šaliai, kuriai atskleidžiami duomenys“.
- 107 Vadinas, ginčijamas registras gali patekti į šios nuostatos taikymo sritį.
- 108 Mokesčių rinkimo ir kovos su mokesčių slėpimu tikslai, kuriais sudaromas ginčijamas registras, turi būti laikomi užduotimis visuomenės labui, kaip jos suprantamos pagal šią nuostatą.

- 109 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar ši registrą sudariusios Slovakijos institucijos arba tos institucijos, kurioms jis atskleistas, vykdė šias užduotis pagal Slovakijos teisę.
- 110 Šiuo klausimu reikia nurodyti, kad pagal Direktyvos 95/46 6 straipsnio 1 dalies b punktą asmens duomenys turi būti renkami įvardytais, aiškiai apibrėžtais ir teisėtais tikslais. Kaip savo išvados 106 punkte konstatavo generalinė advokatė, Direktyvos 95/46 7 straipsnio e punkto taikymo srityje asmens duomenų tvarkymo tikslas neatsiejamas nuo duomenų tvarkytojo užduoties. Taigi užduočių pavedimas turi aiškiai apimti atitinkamo tvarkymo tikslą.
- 111 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat turi patikrinti, ar ginčijamo registro sudarymas yra būtinas atliekant pagrindinėje byloje nagrinėjamą užduotį visuomenės labui, pirmiausia atsižvelgiant į aiškų ginčijamo registro sudarymo tikslą, jame nurodytiems asmenims sukeliamas teisinės pasekmės ir šio registro viešąjį arba neviešąjį pobūdį.
- 112 Šiuo klausimu reikia laikytis proporcingumo principo. Pagrindinės teisės į privataus gyvenimo gerbimą apsauga Sąjungos lygiu reikalauja, kad nukrypti nuo asmens duomenų apsaugos leidžiančios nuostatos ir šios apsaugos apribojimai neviršytų to, kas yra griežtai būtina (šiuo klausimu žr. 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Tele2 Sverige ir Watson ir kt.*, C-203/15 ir C-698/15, EU:C:2016:970, 96 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 113 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar ginčijamas registras ir įrašymas susijusių asmenų pavardžių į jį yra tinkami vykdyti siekiamus tikslus ir ar nėra kitų švelnesnių priemonių šiems tikslams pasiekti.
- 114 Tai, kad asmuo įrašomas į ginčijamą registrą, gali pažeisti tam tikras jo teises. Įrašymas į šį registrą gali pakenkti jo reputacijai ir santykiams su mokesčių institucijomis. Be to, šis įrašymas gali pažeisti šio asmens nekaltumo prezumpciją, įtvirtintą Chartijos 48 straipsnio 1 dalyje, ir juridinių asmenų, susietų su į ginčijamą registrą įrašytais fiziniais asmenimis, laisvę užsiimti verslu, įtvirtintą Chartijos 16 straipsnyje. Tokia intervencija gali būti tinkama priemonė tik tuomet, jeigu yra pakankamų požymių įtarti, jog atitinkamas asmuo fiktyviai eina su juo siejamų juridinių asmenų vadovaujamas pareigas ir taip kenkia mokesčių rinkimui ir kovai su jų slėpimu.
- 115 Jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prieitų prie išvados, kad ginčijamo registro sudarymas būtinas vykdant užduotį visuomenės labui, kurią atlieka duomenų valdytojas pagal Direktyvos 95/46 7 straipsnio e punktą, šis teismas dar turėtų patikrinti, ar įvykdytos kitos šioje direktyvoje, visų pirma 6 ir 10–12 straipsniuose, nustatytos šio asmens duomenų tvarkymo teisėtumo sąlygos.
- 116 Be to, jeigu būtų Direktyvos 95/46 13 straipsnyje nustatytų priešasčių apriboti tam tikras minėtuose straipsniuose įtvirtintas teises, pavyzdžiui, susijusio asmens teisę į informavimą, toks ribojimas, kaip matyti iš šio sprendimo 96 straipsnio, turėtų būti būtinas saugant minėto 13 straipsnio 1 dalyje nurodytus interesus, t. y. svarbius ekonominius ar finansinius interesus mokesčių srityje, ir būti pateisinamas teisinėmis priemonėmis.
- 117 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 95/46 7 straipsnio e punktas turi būti aiškinamas kaip nedraudžiantis valstybės narės institucijoms tvarkyti asmens duomenis renkant mokesčius ir kovojant su mokesčių slėpimu, kaip tai vykdyta sudarant pagrindinėje byloje ginčijamą registrą, be susijusių asmenų sutikimo, su sąlyga, kad, pirma, šios institucijos vykdo užduotis visuomenės labui pagal nacionalinę teisę, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, kad šio registro sudarymas ir įrašymas susijusių asmenų pavardžių į jį yra tinkamas ir būtinas įgyvendinant siekiamus tikslus, kad yra pakankamai įrodymų preziumuoti jog susiję asmenys šiame registre yra teisėtai ir, antra, kad įvykdytos visos Direktyvoje 95/46 nustatytos šio asmens duomenų tvarkymo teisėtumo sąlygos.

Dėl ketvirtojo klausimo

- 118 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar Chartijos 47 straipsnį reikia aiškinti taip, kad juo draudžiama nacionaliniam teismui, kuris savo nagrinėjamoje byloje konstatavo, jog yra skirtumų tarp Europos Žmogaus Teisių Teismo ir Teisingumo Teismo jurisdikcijos, teikti pirmenybę pastarajai.
- 119 Šį klausimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikė bendrai ir aiškiai bei konkrečiai nenurodė, kokiais skirtumais jis remiasi.
- 120 Šiuo klausimu reikia priminti, kad prašymo priimti prejudicinį sprendimą turiniui keliami reikalavimai aiškiai išdėstyti Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnyje, kuris prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui turi būti žinomas vykdant bendradarbiavimą pagal SESV 267 straipsnį ir kurio jis privalo tiksliai laikytis. Taigi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nurodyti tikslias priežastis, paskatinusias jį iškelti klausimą dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo ir manyti esant būtina pateikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus. Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog yra būtina, kad nacionalinis teismas pateiktų minimalių paaiškinimų dėl prašomų išaiškinti Sąjungos teisės nuostatų pasirinkimo priežasčių ir ryšio, kuris, kaip jis mano, egzistuoja tarp šių nuostatų ir jo nagrinėjamam ginčui taikomų nacionalinio reglamentavimo nuostatų (2017 m. kovo 9 d. Sprendimo *Milkova*, C-406/15, EU:C:2017:198, 72 ir 73 punktai ir nurodyta jurisprudencija).
- 121 Šie reikalavimai taip pat pateikiami Europos Sąjungos Teisingumo Teismo rekomendacijose nacionaliniams teismams dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikimo (OL C 439, 2016, p. 1).
- 122 Šiuo atveju reikia konstatuoti, kad ketvirtasis klausimas neatitinka pirmesniuose punktuose primintų reikalavimų.
- 123 Taip pat reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateikiamas ne dėl to, kad būtų suformuluotos patariamiosios nuomonės bendro pobūdžio arba hipotetiniais klausimais, o dėl to, kad reikia veiksmingai išspręsti su Sąjungos teise susijusį ginčą (žr. 2016 m. gruodžio 21 d. *Tele2 Sverige ir Watson ir kt.*, C-203/15 ir C-698/15, EU:C:2016:970, 130 punktą).
- 124 Taigi ketvirtasis klausimas yra nepriimtinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 125 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. Europos Sąjungos žmogaus teisių chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinamas kaip nedraudžiantis nacionalinės teisės aktų, pagal kuriuos asmens, tvirtinančio, kad pažeista jo teisė į asmens duomenų apsaugą, užtikrinama 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, teisė pareikšti ieškinį teisme siejama su sąlyga prieš tai išnaudoti apskundimo galimybes nacionalinėse administracinėse institucijose su sąlyga, kad konkretūs šių apskundimo galimybių įgyvendinimo būdai neturi neproporcingo poveikio šioje nuostatoje nustatytai teisei į veiksmingą teisminę gynybą. Pirmiausia svarbu, kad**

administracinių apskundimo galimybių išnaudojimas nesukeltų esminio uždelsimo pareiškiant ieškinį teisme ir dėl to būtų sustabdyta naudojimosi atitinkamomis teisėmis senatis ir atsirastų didelių išlaidų.

2. Europos Sąjungos žmogaus teisių chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinamas kaip draudžiantis nacionaliniam teismui kaip asmens duomenų apsaugos, užtikrinamos pagal Direktyvą 95/46, pažeidimo įrodymą atmesti registrą, koks yra ginčijamas, kurį pateikia suinteresuotasis asmuo ir kuriame yra jo asmens duomenų, jeigu šis asmuo gavo šį registrą be teisėtai reikalaujamo šių duomenų valdytojo sutikimo, nebent toks atmetimas numatytas nacionalinėje teisėje, juo nepakenkiama teisės į veiksmingą teisinę gynybą esmei ir paisoma proporcingumo principo.
3. Direktyvos 95/46 7 straipsnio e punktą turi būti aiškinamas kaip nedraudžiantis valstybės narės institucijoms tvarkyti asmens duomenis renkant mokesčius ir kovojant su jų slėpimu, kaip tai vykdyta sudarant pagrindinėje byloje ginčijamą registrą, be susijusių asmenų sutikimo, su sąlyga, kad, pirma, šios institucijos vykdo užduotis visuomenės labui pagal nacionalinę teisę, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, kad šio registro sudarymas ir įrašymas susijusių asmenų pavardžių į jį yra tinkamas ir būtinas įgyvendinant siekiamus tikslus, kad yra pakankamai įrodymų preziumuoti, jog susiję asmenys šiame registre yra teisėtai ir, antra, kad įvykdytos visos Direktyvoje 95/46 nustatytos šio asmens duomenų tvarkymo teisėtumo sąlygos.

Parašai.